

ВАНЯ МИЧЕВА

ПРЕДГОВОР

chitanka.info

Книгата „Илаян“ е един историко-приключенски роман от типа на тези на Дюма, в който са описани събития и хора, оплетени в мрежите на историческите превратности и случайности. Наглед твърде многото сюжетни нишки и герои се преплитат постепенно в една обидна фабула и всичко намира своето място, определено от общия замисъл на един опитен разказвач. Ивелина не е от тези автори, които забравят героите си и случките с тях. В паметта на Илаян често се връщат преживените неща, за да се съпоставят с настоящите ѝ вълнения, и така иначе доста дългият разказ постоянно се актуализира и читателят не може да забрави нищо съществено докрай. Мисля, че в това се проявява явен талант на писател.

Романът е интересен, с интригуваща завръзка в началото — раждането на бебето — и логическа развръзка в края — разкриването на кралския произход на Илаян. Разбира се, между завръзката и развръзката има безкрайно много перипетии, което е било необходимо, за да се изградят характерите на героите.

Защото всъщност, и което е забележително, основната цел на авторката е не да ни разкаже за Илаян, а да ни я разкрие в целия ѝ блясък, красота, величие и падение.

Образът на Илаян е онова обединяващо ядро, което скрепява цялото. Той е и центърът на всички общочовешки проблеми, които са поставени в книгата и то с невероятна (не само за възрастта 17 г., а даже и 14 г.) дълбочина и прозорливост в цялото им противоречие: проблемът за властта и любовта, за дълга и удоволствието, за богатството и бедността, за войната и мира, за целта и средствата, за социалната справедливост и революция, за народа като сила на съзиданието и разрушението. Всички тези проблеми съществуват в романа и Ивелина така мъдро разсъждава за тях и в самия ход на събитията пресъздава противоречивата им същност. Оказва се, че един и същи човек може да бъде герой и предател (Мишел); смирен отец и разбойник (Михаел); честолубив страхливец и човек на честта (Роналд) и т.н. Такъв е наистина животът — многостранен, многопосочен, а епохата, която ни описва Ивелина, е бурна и предразполага героите към различни прояви.

Разбира се, най-интересни са образите на Илаян и Кардинала, Те изживяват най-големи душевни сътресения, преминават през различни изпитания, като в общи линии остават верни на себе си: тя — символ

на революцията и волята за промяна; той — символ на стария свят и злото. Но тъкмо тези два полюса през цялото време се привличат, противопоставят, мразят се и пак се приближават, за да умрат заедно, обединени от любов. Дълго, дълго може да се говори за героите в тази книга. Особено за тези двамата — те са така убедителни, именно защото са различни, защото проявяват ту една, ту друга страна на характера си.

На любовта в романа също е отделено доста място. Питам се защо Илаян се влюбва толкова често и искрено, как може още в началото да обича двама, след това трима, четирима и т.н. И то да ги обича така, че да се жертва заради тях, да страда, да ги следва в изпитания. Може би е свързано с жаждата за любов на авторката. Но не е само това. Илаян обича, но и я обичат, жертва се, но и всички, с които е била близка, ѝ връщат жеста, като ѝ помагат в трудни минути, като я спасяват, жертвайки се, напр. Хуго, Михаел, дори Роналд, който в началото на книгата я предава няколко пъти. Всъщност всички нейни любовници я обичат и се жертват за нея, така любовта става единственото сигурно, свято, велико нещо в този изменчив, противоречив свят. В този свят, в който по-често побеждава злото, любовта е онази крепост, зад която няма предателства, тя е онази сила, която може да те спаси от безнадеждни ситуации и в същото време да крепи духа ти. И понеже в романа любовта е противовесът на цялото зло, за да има равновесие, тя трябва да е изключителна, всеобхватна, всепоглъщаща. А такава любов с един човек при толкова усложнена фабула явно не е била възможна според авторката. Тогава тя решава, че с всеки нов епизод, ще има и нова любов за Илаян.

Това не е невъзможно решение, ако го мотивираш на фона на цялата книга, което умело е постигнато от Ивелина.

За по-повърхностния читател любовните авантюри биха били само много образна и любопитна част от заплетения сюжет, но за мен те си имат своя дълбок смисъл — а именно те са израз на стремежа на човека към нещо вечно, хубаво, свято, което е винаги у теб и до теб, на което винаги можеш да разчиташ. На многото любви на Илаян е противопоставена единствената, но затова пък безкрайно сложна любов на Кардинала към нея. Илаян е предана на всички свои любовници, затова получава взаимност и подкрепа от тях. Кардиналът, напротив, веднъж вече е убил, жертвал любовта към майка ѝ заради

властта и сега, през целия ход на събитията, се бори с любовта си към Илаян — бори се за нея, иска да я спечели, но се бори и срещу нея, иска да я погуби. Отхвърлил веднъж даровете на любовта, той е осъден да я получи едва в смъртния си час, след като е претърпял много страдания и се е покаял. И в това отношение романът на Ивелина е оригинален. И тук има над какво да се замислим.

И така, ако мога да обобщя, бих казала, че освен с умело изплетения сюжет книгата безспорно е богата на интересни, психологически усложнени, не елементарни черно-бели образи. Но това, което за мен е най-ценното, е общочовешкият характер на идеите в нея. Много мъдрост, много историческа правда, много съвременни измерения личат в поставянето на противоречивите проблеми на човешкото битие и съществуване. Да видиш живота като вечно движение напред и назад, като вечна борба между доброто и злото (като в същото време и те могат да бъдат подлагани на съмнения и да разменят местата си) е изключително ценен поглед. Тази противоречивост минава през всеки един от героите, през големите събития и през дребните души.

А има ли в романа нещо постоянно, свято, което да не се променя, след като първоначалните идеали на Илаян и съмишлениците ѝ за революция и социална справедливост постепенно се рушат. Има ли нещо у Илаян, което да не е противоречиво? Отговорът сякаш е „да“, но не е еднозначен. Защото в края на романа силите на доброто все пак побеждават и в оценката на двете деца — символ на чистото и невинното — „тя е тази, без която не бихме победили“ се съдържа и присъдата на авторката, която обича своята героиня, но смята, че е обречена, защото е прекалено свързана със стария свят. Всъщност възможни са и други тълкувания. А това показва, че книгата ни кара да мислим за вечните човешки ценности. Под горния пласт на приключения, интриги, любовни авантюри се крие именно този мисловен пласт, много богат и противоречив, актуален и за нас.

Бих могла да пиша още много, но и това дава представа за мнението ми. Смятам, че романът е ценно завоевание на мисълта и чувствата на авторката, един вечно жив, богат венец на душата ѝ. Според мен книгата е прекрасна и ще има широка публика, защото наистина това е интересен приключенски роман, който е обогатен с много съвременен идеен и общочовешки подтекст, който се отличава с

многопосочен и умело заплетен сюжет, с цяла галерия противоречиви, плътни образи и с хубав, динамичен диалог.

Н.с. Ваня Мичева, Институт за български език — БАН

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.